

HƯỚNG DẪN SINH VIÊN TỰ HỌC MÔN TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH - KINH NGHIỆM TỪ TRƯỜNG CAO ĐẲNG SƯ PHẠM BÀ RỊA - VŨNG TÀU

• Nguyễn Văn Tráng^(*)

Tóm tắt

Trong dạy học nói chung và dạy học tư tưởng Hồ Chí Minh nói riêng, tự học là một trong những phương pháp dạy học tích cực, giúp sinh viên lĩnh hội kiến thức có hiệu quả nhất. Tuy nhiên, do đặc thù của môn học nên việc tự học của sinh viên đối với môn Tư tưởng Hồ Chí Minh là không dễ dàng chút nào; mong muốn của sinh viên là được GV hướng dẫn tự học. Bài báo này chỉ ra thực trạng tự học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh của sinh viên Trường Cao đẳng Sư phạm Bà Rịa - Vũng Tàu và đưa ra biện pháp hướng dẫn tự học nhằm giúp sinh viên học tập tốt hơn.

Từ khóa: Sinh viên, phương pháp dạy học, tự học, tư tưởng Hồ Chí Minh.

1. Đặt vấn đề

Để nâng cao hiệu quả dạy học nói chung và dạy học tư tưởng Hồ Chí Minh nói riêng, phải thường xuyên kết hợp nhiều phương pháp, trong đó, tự học là một trong những phương pháp giúp sinh viên (SV) học tập tích cực.

Trong quá trình thực hiện dạy học tư tưởng Hồ Chí Minh ở Trường Cao đẳng Sư phạm (CĐSP) Bà Rịa - Vũng Tàu, giảng viên (GV) lên lớp đều thực hiện đầy đủ những yêu cầu cần thiết như cung cấp đề cương chi tiết môn học, giáo trình, tài liệu tham khảo cho SV; GV giới thiệu tổng quan môn học, nhấn mạnh những yêu cầu đặt ra cho SV tham gia học tập, yêu cầu SV tự học, tự nghiên cứu giáo trình, tài liệu theo đề cương chi tiết từng nội dung học phần. Cụ thể, mỗi bài học, GV đều định hướng những nội dung trọng tâm của bài học và yêu cầu SV tự học, tự nghiên cứu.

Tuy nhiên, thực tế trên lớp, chúng tôi thường xuyên kiểm tra xem mức độ tự học của SV đều nhận được kết quả không như mong đợi. SV nhận được đề cương, có giáo trình, tài liệu tham khảo nhưng không tự nghiên cứu, chỉ sử dụng khi tới lớp. Nhiều SV lúng túng mỗi khi GV yêu cầu trình bày, khái quát một nội dung nào đó; cá biệt hơn, trong khi học tập, không ít SV học thụ động, GV dạy đến đâu thì học đến đó, không có sự phản hồi tích cực trong lĩnh hội kiến thức; kết quả học tập không cao. Qua khảo sát cho thấy, đa số SV đang bế tắc và thiếu kinh nghiệm với phương pháp tự học, tự nghiên cứu trong học tập, họ rất cần GV cung cấp những kinh nghiệm tự học. Vì thế, GV

cần chuyển tải kinh nghiệm tự học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh cho SV là cần thiết.

2. Một số vấn đề về lý luận

2.1. Dạy học hướng vào người học

Dạy - trong giáo dục được hiểu là quá trình truyền lại tri thức hoặc kỹ năng từ người dạy (GV) tới người học (SV) một cách có hệ thống, có phương pháp.

Học - hiểu theo phương pháp truyền thống là quá trình tiếp thu và lĩnh hội từ người dạy để người học hình thành kiến thức, kỹ năng, tư tưởng, tình cảm. Theo mô hình dạy học hình thành năng lực: “Học là quá trình kiến tạo; người học tìm tòi, khám phá, phát hiện, luyện tập, khai thác và xử lý thông tin... tự hình thành hiểu biết, năng lực và phẩm chất” [5, tr. 10]. Với cách hiểu theo mô hình dạy học hình thành năng lực thì người học - đối tượng của hoạt động “dạy”, đồng thời là chủ thể của hoạt động “học” được cuốn hút vào quá trình dạy (do GV tổ chức và chỉ đạo) và quá trình học (SV tự lực khám phá những điều mình chưa rõ chứ không phải thụ động tiếp thu những tri thức đã được GV xếp đặt).

Dạy học là toàn bộ các thao tác có mục đích của GV nhằm chuyển các giá trị tinh thần, các hiểu biết, các giá trị văn hóa mà nhân loại đã đạt được hoặc cộng đồng đã đạt được vào SV. Và hơn lúc nào hết, quá trình dạy học phải hướng vào người học.

Dạy học hướng vào người học là một kiểu dạy học nhằm phát huy cao độ tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học trong quá trình dạy học. Nó còn được gọi là kiểu dạy học lấy học sinh làm trung tâm, chú trọng các kỹ năng thực hành vận dụng kiến thức, năng lực giải quyết các vấn đề thực

^(*) Trường Cao đẳng Sư phạm Bà Rịa - Vũng Tàu.

tiến hướng vào việc chiếm lĩnh tri thức, trong đó có hướng dẫn tự học.

2.2. Tự học, tự học tư tưởng Hồ Chí Minh

Tự học là quá trình học tập không thể thiếu đối với mỗi SV. Tự học là tự mình vận dụng trí tuệ để chiếm lĩnh kiến thức. Thông qua tự học, người học có được phương pháp, kỹ năng, thói quen, ý chí tự lập; qua đó tạo cho người học lòng ham học, khơi dậy nội lực vốn có trong mỗi người, kết quả học tập sẽ cao.

Tự học tư tưởng Hồ Chí Minh là việc SV căn cứ vào yêu cầu của đề cương từng học phần, được cung cấp giáo trình, tài liệu tham khảo từ GV, tự mình vận dụng, nghiên cứu và tìm hiểu trước nội dung, để cùng phối hợp với GV thực hiện lĩnh hội kiến thức môn học.

Tự học nói chung và tự học tư tưởng Hồ Chí Minh nói riêng, bước đầu bao giờ cũng gặp không ít khó khăn. Tuy nhiên, khi đã thành thạo rồi thì là động lực rất tốt đối với quá trình học tập của SV, giúp SV mạnh mẽ hơn, vững vàng hơn trong chiếm lĩnh kiến thức, luôn đặt vấn đề, tạo tình huống, đối thoại với GV. Tuy nhiên, quá trình tự học của SV đem lại hiệu quả thiết thực rất cần có sự giúp đỡ của GV.

3. Thực trạng SV tự học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh ở Trường CĐSP Bà Rịa - Vũng Tàu

Để tìm hiểu thực trạng SV tự học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, chúng tôi lập phiếu thăm dò ngẫu nhiên 50 SV, bao gồm năm thứ nhất và năm thứ hai. Kết quả như sau:

Thứ nhất, việc nghiên cứu nội dung bài học trước khi tới lớp của SV: có 4/50 ý kiến xác định là thường xuyên (chiếm 8%); 40/50 ý kiến xác định là thỉnh thoảng (chiếm 80%); 5/50 ý kiến xác định là chưa bao giờ (chiếm 10%) và 1/50 ý kiến là không cần thiết (chiếm 2%).

Thứ hai, việc tự học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh của SV mà không cần có sự hướng dẫn của GV: có 3/50 ý kiến xác định là thường xuyên (chiếm 6%); 24/50 ý kiến xác định là thỉnh thoảng (chiếm 48%); 22/50 ý kiến xác định là chưa bao giờ (chiếm 44%) và 1/50 ý kiến xác định là không cần thiết (chiếm 2%).

Thứ ba, quan điểm của SV về tự học, tự nghiên cứu những nội dung liên quan đến môn Tư tưởng Hồ Chí Minh: có 6/50 ý kiến xác định là việc làm dễ dàng (chiếm 12%); 38/50 ý kiến xác định là công

việc khó khăn (chiếm 76%); 6/50 ý kiến xác định là quá mất thời gian học tập (chiếm 12%) và không có ý kiến nào trả lời là không quan tâm.

Thứ tư, quan điểm của SV về sự cần thiết phải thực hiện công việc tự học đối với môn Tư tưởng Hồ Chí Minh: có 15/50 ý kiến xác định là rất cần thiết (chiếm 30%); 29/50 ý kiến xác định là cần thiết (chiếm 58%); 5/50 ý kiến xác định là không cần thiết (chiếm 10%) và 1/50 ý kiến xác định là không quan tâm (chiếm 2%).

Thứ năm, để thực hiện có hiệu quả công việc tự học đối với môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, cần có sự hướng dẫn của GV hay không: có 29/50 ý kiến xác định là rất cần thiết (chiếm 58%); 18/50 ý kiến xác định là cần thiết (chiếm 36%); 1/50 ý kiến xác định là không cần thiết (chiếm 2%) và 2/50 ý kiến xác định là không quan tâm (chiếm 4%).

Từ những kết quả tổng hợp trên cho thấy, SV của chúng ta thực hiện việc tự học đối với môn Tư tưởng Hồ Chí Minh là rất hạn chế. Đối với họ, tự học là công việc khó khăn, một khi không có sự hướng dẫn của các GV. Việc tự học đối với SV là rất cần thiết và cần thiết; hơn thế nữa, SV rất mong đợi quá trình thực hiện tự học cần có sự hướng dẫn của GV.

4. Triển khai việc hướng dẫn tự học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh cho SV Trường CĐSP Bà Rịa - Vũng Tàu

Căn cứ vào thực trạng tự học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh của SV Trường CĐSP Bà Rịa - Vũng Tàu; qua thực tiễn tham gia giảng dạy bộ môn này nhiều năm, chúng tôi xin đưa ra các bước triển khai hướng dẫn tự học cho SV đối với môn Tư tưởng Hồ Chí Minh như sau:

Bước 1: GV phải giới thiệu giáo trình và tài liệu tham khảo liên quan đến từng học phần và hướng dẫn SV kỹ năng đọc giáo trình và tài liệu tham khảo.

Giáo trình và tài liệu tham khảo đối với môn Tư tưởng Hồ Chí Minh rất phong phú và đa dạng, giúp SV mở rộng, đào sâu tri thức, tăng vốn hiểu biết của bản thân. Đọc giáo trình và tài liệu tham khảo không chỉ đơn giản mang tính chất giải trí mà đọc nghiên cứu, đọc phân biệt đúng sai, đọc có phê phán, vì vậy phải có sự tập trung cao độ. Do đó, GV cần hướng dẫn cho SV kỹ năng đọc giáo trình và tài liệu tham khảo.

Trước hết, GV cần giúp SV xác định mục đích của việc đọc giáo trình và tài liệu tham khảo; đọc không phải là đọc hết mà đọc phải có sự lựa chọn nội dung cần đọc cho phù hợp. Muốn vậy, SV khi nghiên cứu, tìm hiểu một nội dung nào đó trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh phải đọc lướt qua (đọc toàn bộ nhưng không nghiên ngẫm kỹ), sau đó đọc kỹ từng phần, đọc đi đọc lại, nghiên ngẫm, suy nghĩ, nhận xét, đánh giá từng nội dung của bài mà SV cho là quan trọng. Trong quá trình đọc, SV cần phải kết hợp các thao tác tư duy: phân tích, tổng hợp, khái quát hóa, so sánh để phát hiện những đặc điểm cơ bản, những nội dung chủ yếu, mấu chốt của vấn đề. Từ đó SV tự rút ra những kết luận, nhận xét, đánh giá chính xác vấn đề cần tìm hiểu.

Bước 2: GV hướng dẫn SV kỹ năng ghi chép những gì đọc được.

Kỹ năng ghi chép những gì đọc được là thao tác cần thiết đối với quá trình đọc giáo trình và tài liệu tham khảo, bởi vì những gì SV thu lượm được trong quá trình đọc thì ghi chép lại là kết quả của quá trình đọc, giúp SV gặt hái được trong lĩnh hội kiến thức. Vì vậy, SV phải có kỹ năng ghi chép trong khi đọc giáo trình và tài liệu tham khảo. Các thao tác mà SV cần phải thực hiện trong ghi chép: lập đề cương khi đọc giáo trình, tài liệu tham khảo để ghi lại nguyên văn, viết tóm tắt những nội dung cơ bản, viết dưới dạng thu hoạch, hướng dẫn SV cách

phân tích, tổng hợp, hệ thống hóa, khái quát hóa những gì đọc được để làm nổi bật những ý trọng tâm cơ bản cần ghi chép làm cho việc ghi chép được hệ thống, khoa học và rõ ràng...

Bước 3: Hướng dẫn SV phân tích cấu trúc của từng bài giảng.

Mỗi một bài giảng trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh bao giờ cũng có một kết cấu nào đó, vì vậy, căn cứ vào từng nội dung của bài giảng, GV cần hướng dẫn SV nhận biết được kết cấu của từng bài, từng nội dung, để SV thấy được phần trọng tâm của từng bài giảng, phân liên kết giữa các nội dung của bài, qua đó, SV sẽ tóm tắt thông tin nhanh và rõ hơn. Cụ thể, khi soạn thảo đề cương môn học, GV cần xác định trọng tâm kiến thức từng chương đảm bảo mục tiêu các cấp độ: cấp độ nhận biết kiến thức; cấp độ thông hiểu; cấp độ vận dụng.

Ở cấp độ nhận biết: SV nhận biết những gì qua chương này. Cấp độ này yêu cầu SV phải tóm tắt được nội dung chính của bài học.

Ở cấp độ thông hiểu: SV phải phân tích được những nội dung cơ bản của bài học trên cơ sở sự nhận biết.

Ở cấp độ vận dụng: SV cần rút ra bài học gì cho bản thân khi học xong chương này.

Đây là ví dụ cụ thể mà chúng tôi định hướng cho mục tiêu chi tiết các chương trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh chuyển tải tới SV ngay buổi học đầu tiên.

Bảng 1. Định hướng mục tiêu chi tiết môn Tư tưởng Hồ Chí Minh

Tên chủ đề (Chương, nội dung)	Cấp độ nhận biết	Cấp độ thông hiểu	Vận dụng
Chương mở đầu: Đối tượng, phương pháp nghiên cứu và ý nghĩa học tập môn Tư tưởng Hồ Chí Minh.	- SV trình bày được khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh. - Mối quan hệ giữa môn Tư tưởng Hồ Chí Minh với môn Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin và môn Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam.	- Phân tích được nội dung khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh. - Phân tích được sự vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh trong thực tiễn cách mạng Việt Nam.	- Nhận thức được ý nghĩa việc học tập môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh đối với SV.
Chương I: Cơ sở, quá trình hình thành và phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh.	- Nhận biết được bối cảnh lịch sử hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh. - Nhận biết được những tiền đề tư tưởng - lý luận hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh. - Nhận biết được quá trình hình thành, phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh.	- Phân tích được những tiền đề tư tưởng - lý luận hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh. - Phân tích được những nhân tố chủ quan hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh. - Phân tích được giai đoạn hình thành cơ bản tư tưởng về cách mạng Việt Nam của Hồ Chí Minh.	- Nhận thức được trong các tiền đề tư tưởng - lý luận, bộ phận nào là quan trọng nhất. Vì sao. - Nhận thức được giá trị tư tưởng Hồ Chí Minh.

<p>Chương II: Tư tưởng Hồ Chí Minh về vấn đề dân tộc và cách mạng giải phóng dân tộc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận biết được vấn đề dân tộc được đề cập trong tư tưởng Hồ Chí Minh. Thực chất của nó. - Nhận biết về mục tiêu của cách mạng giải phóng dân tộc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích được nội dung độc lập dân tộc trong tư tưởng Hồ Chí Minh. - Phân tích những quan điểm chủ yếu của Hồ Chí Minh về cách mạng giải phóng dân tộc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận thức được ý nghĩa của vấn đề dân tộc trong tư tưởng Hồ Chí Minh. - Ý nghĩa về vấn đề dân tộc và cách mạng giải phóng dân tộc trong giai đoạn hiện nay.
<p>Chương III: Tư tưởng Hồ Chí Minh về chủ nghĩa xã hội (CNXH) và con đường quá độ lên CNXH ở Việt Nam.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận biết được cách tiếp cận của Hồ Chí Minh về CNXH. - Tính tất yếu của CNXH ở Việt Nam. - Nhận biết về con đường quá độ lên CNXH ở Việt Nam. 	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích được đặc trưng bản chất tổng quát trong tư tưởng Hồ Chí Minh về CNXH. - Phân tích được quan điểm mục tiêu, động lực của CNXH trong tư tưởng Hồ Chí Minh. - Phân tích phương châm, biện pháp quá độ lên CNXH ở Việt Nam. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vận dụng được những vấn đề cần tập trung thực hiện trong công cuộc xây dựng CNXH ở nước ta hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh. - Có niềm tin vào CNXH có thái độ và hành động thiết thực đóng góp vào công cuộc xây dựng CNXH ở nước ta hiện nay.
<p>Chương IV: Tư tưởng Hồ Chí Minh về Đảng Cộng sản Việt Nam.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận biết được sự ra đời của Đảng Cộng sản Việt Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh. - Nhận biết được những nội dung cơ bản được Hồ Chí Minh đề cập trong công tác xây dựng Đảng Cộng sản Việt Nam. 	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích được vai trò, bản chất của Đảng Cộng sản Việt Nam. - Lựa chọn một trong những nội dung trong công tác xây dựng Đảng Cộng sản Việt Nam để phân tích: <ul style="list-style-type: none"> + Xây dựng Đảng về tư tưởng, lý luận. + Xây dựng Đảng về chính trị. + Xây dựng Đảng về tổ chức, bộ máy, công tác cán bộ. + Xây dựng Đảng về đạo đức. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận thức được quan điểm của Hồ Chí Minh về Đảng cầm quyền vừa là người lãnh đạo, vừa là người đầy tớ trung thành của nhân dân. - Nhận thức được việc quán triệt tư tưởng Hồ Chí Minh của Đảng ta về đẩy mạnh công tác xây dựng Đảng trên tất cả các mặt: tư tưởng - lý luận; chính trị, tổ chức và công tác cán bộ như thế nào. - Nhận thức được những nguyên tắc xây dựng Đảng Cộng sản Việt Nam giai đoạn hiện nay.
<p>Chương V: Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết dân tộc và đoàn kết quốc tế.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận biết được vai trò của đại đoàn kết dân tộc trong sự nghiệp cách mạng. - Nhận biết được quan niệm Dân và Nhân dân trong tư tưởng đại đoàn kết của Hồ Chí Minh. - Nhận biết được vai trò của đoàn kết quốc tế trong tư tưởng Hồ Chí Minh. 	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích được vai trò đại đoàn kết dân tộc trong sự nghiệp cách mạng theo tư tưởng Hồ Chí Minh. - Phân tích nội dung của đại đoàn kết dân tộc; hình thức tổ chức khối đại đoàn kết dân tộc. - Phân tích được điều kiện thực hiện khối đại đoàn kết dân tộc trong tư tưởng Hồ Chí Minh. - Phân tích sự cần thiết; nội dung và hình thức đoàn kết quốc tế. - Phân tích được những nguyên tắc đoàn kết quốc tế được Hồ Chí Minh đề cập. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận thức được vai trò đại đoàn kết dân tộc trong công cuộc đổi mới ở nước ta hiện nay. - Nhận thức được Đảng và nhân dân ta cần phải làm gì để củng cố khối đại đoàn kết dân tộc trong công cuộc đổi mới hiện nay. - Nhận thức được vai trò của đoàn kết quốc tế được Đảng ta xác định trong giai đoạn hiện nay.
<p>Chương VI: Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Nhà nước của dân, do dân và vì dân.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận biết được quan niệm của Hồ Chí Minh về dân là chủ và dân làm chủ. - Nhận biết được những yêu cầu được Hồ Chí Minh đặt ra trong việc xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức. 	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích được quan điểm của Hồ Chí Minh về Nhà nước của dân, do dân và vì dân. - Phân tích về sự thống nhất giữa bản chất giai cấp công nhân với tính nhân dân và tính dân tộc của Nhà nước. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận thức được vấn đề dân chủ trong xây dựng Nhà nước của dân, do dân và vì dân được Đảng ta xác định trong giai đoạn hiện nay; xây dựng Nhà nước có hiệu lực pháp lý mạnh mẽ.

		<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích được những tiêu cực cần nhận thức và khắc phục trong quá trình lãnh đạo, xây dựng Nhà nước Việt Nam. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận thức được những yêu cầu đặt ra trong việc xây dựng Nhà nước Việt Nam XHCN giai đoạn hiện nay - Nhà nước trong sạch, vững mạnh, hoạt động có hiệu quả.
<p>Chương VII: Tư tưởng Hồ Chí Minh về văn hóa, đạo đức và xây dựng con người mới.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận biết được khái niệm văn hóa trong tư tưởng Hồ Chí Minh. - Nhận biết được vị trí, vai trò của đạo đức trong tư tưởng Hồ Chí Minh. - Nhận biết được quan niệm của Hồ Chí Minh về con người và bản chất con người. 	<ul style="list-style-type: none"> - Phân tích được vị trí, vai trò của văn hóa trong đời sống xã hội theo tư tưởng Hồ Chí Minh. - Phân tích được quan điểm về chức năng của văn hóa theo tư tưởng Hồ Chí Minh. - Phân tích được quan điểm của Hồ Chí Minh về những chuẩn mực đạo đức cách mạng. Các nguyên tắc xây dựng đạo đức cách mạng. - Phân tích được quan điểm của Hồ Chí Minh về vai trò của con người. - Phân tích được quan điểm của Hồ Chí Minh về chiến lược “trồng người”. - Nhận thức được trách nhiệm của SV, học sinh trong gìn giữ, xây dựng nền văn hóa hiện nay. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận thức được vị trí của đạo đức và trách nhiệm của học sinh, SV trong học tập và làm theo tư tưởng tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh. - Xác định rõ phương hướng, biện pháp học tập tư tưởng văn hóa, đạo đức, làm theo tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. - Nhận thức được giá trị lý luận và thực tiễn về vấn đề con người và chiến lược “trồng người” trong giai đoạn hiện nay. - Xác định con đường phấn đấu trở thành con người mới theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

Từ mục tiêu chi tiết (bảng 1), GV đã xác định trọng tâm kiến thức, định hướng cho SV tự nghiên cứu, tự học và lĩnh hội những kiến thức cơ bản trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh.

Bước 4: Để SV củng cố những kiến thức lĩnh hội từ quá trình tự học, GV nên giao cho SV những bài tập nhận thức.

Bài tập nhận thức là quá trình SV vận dụng những kiến thức đã được tiếp thu, huy động vào việc giải quyết những vấn đề thực tiễn đặt ra. Qua đó giúp SV nắm kiến thức một cách đầy đủ, sâu sắc hơn. Để thực hiện được, đòi hỏi SV phải nắm vững kiến thức về lý thuyết, nghiên cứu kỹ vấn đề, tình huống đặt ra, phân tích cái đã cho và cái cần tìm, xác định rõ hướng cần giải quyết cũng như mối liên hệ giữa chúng để vận dụng chúng phù hợp và đưa ra những kết luận chính xác.

Ví dụ: Thông qua tư tưởng Hồ Chí Minh về con người và chiến lược “trồng người”, anh (chị) vận dụng như thế nào trong việc đào tạo nguồn nhân lực ở nước ta hiện nay.

Với dạng bài tập như thế này sẽ giúp SV tìm tòi, huy động kiến thức mình đã học, đã nghiên cứu để hoàn thiện bài tập đặt ra.

5. Kết quả ban đầu của việc hướng dẫn SV tự học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh ở Trường CĐSP Bà Rịa - Vũng Tàu

Chúng tôi đã triển khai một số bước hướng dẫn SV tự học đối với môn học, kết quả bước đầu cho thấy:

Thứ nhất, SV đã chú tâm nhiều hơn việc tự nghiên cứu nội dung tài liệu, giáo trình trước khi tới lớp. Nhiều SV đã bắt nhịp bài giảng của GV, đã mạnh dạn đặt vấn đề về những nội dung mình chưa hiểu.

Thứ hai, trong quá trình học tập, SV đã chú tâm thực hiện tự thảo luận. Nhiều nhóm SV đã đặt những câu hỏi để GV trả lời (trước đó, các SV học thụ động, các bài giảng của GV hầu như không có sự phản hồi). Nhiều ý kiến tranh luận, đối thoại giữa SV và GV, giữa các nhóm SV với nhau đã diễn ra rất sôi động. SV đã tiếp thu tốt hơn bài giảng của GV.

Thứ ba, phần lớn ý kiến phản hồi từ SV cho thấy, quá trình tự học SV thực hiện rất khó khăn, nhưng được sự chỉ dẫn của GV thì đã dễ dàng hơn; SV chú tâm hơn vào tự học.

Bên cạnh những kết quả phản hồi tích cực từ

phía SV là những khó khăn SV gặp phải khi thực hiện tự học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh mà chúng tôi nhận thấy được: SV còn ngại ngùng, chưa bày tỏ sự khó khăn khi thực hiện tự học với GV; nhiều SV trả lời thông tin qua phiếu thăm dò của GV còn mang tính qua loa dẫn đến việc tiếp nhận thông tin phản hồi không chính xác, GV khó định hướng điều chỉnh cho phù hợp đối với từng đối tượng SV, dẫn tới hạn chế việc duy trì tự học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh... Những khó khăn này chúng tôi dần khắc phục trong quá trình thực hiện.

6. Kết luận

Việc hướng dẫn SV tự học, tự nghiên cứu đối với môn Tư tưởng Hồ Chí Minh là cần thiết, phù hợp với yêu cầu trong đổi mới dạy học và góp phần vào công cuộc đổi mới toàn diện giáo dục, đào tạo theo quan điểm của Đảng ta. Với tự học, tự nghiên cứu, SV sẽ phát huy tốt hơn năng lực khám phá tri thức môn học; phát huy tính tích cực bài học ở trên lớp, tham gia tích cực vào bài giảng của GV, tăng cường tính chủ động, sáng tạo của người học

trong lĩnh hội tri thức; gắn kết quá trình học đi đôi với hành, lý luận gắn với thực tiễn.

Tuy nhiên, để hình thành kinh nghiệm trong việc tự học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh của SV, chúng ta cần lưu ý một số yêu cầu sau:

- Phổ biến cụ thể cho SV việc tự học, tự nghiên cứu các học phần của môn Tư tưởng Hồ Chí Minh thông qua đề cương chi tiết học phần mà GV cung cấp cho SV ngay từ buổi đầu tiên lên lớp.

- Sau mỗi chương của từng học phần, chuẩn bị cho chương mới, GV nên dành 15 phút hướng dẫn SV về nhà tự học, tự nghiên cứu, giúp SV định hướng trọng tâm nghiên cứu của mỗi nội dung.

- Cần giao những bài tập cụ thể để SV về nhà làm và GV thường xuyên kiểm tra, đánh giá, cho điểm.

- Vận dụng linh hoạt các bước hướng dẫn tự học.

Việc hình thành thói quen tự học cho SV là công việc không dễ dàng, đòi hỏi mỗi GV phải bình tĩnh, duy trì thường xuyên và SV phải có cố gắng, quyết tâm. Có như vậy, công việc tự học mới đem lại kết quả cao, đáp ứng được mục tiêu môn học./.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Lương Gia Ban (2002), *Góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy và đổi mới nội dung chương trình các môn Khoa học Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [2]. Lê Khánh Bằng (2001), *Phương pháp dạy học và cách học ở đại học*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2008), Quyết định số 52/2008/QĐ-BGDĐT ngày 18/9/2008 về Ban hành chương trình các môn Lý luận chính trị trình độ đại học, cao đẳng dùng cho SV khối không chuyên ngành Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh.
- [4]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2012), *Giáo trình Tư tưởng Hồ Chí Minh*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [5]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2014), *Tài liệu tập huấn “Đổi mới phương pháp giảng dạy và kiểm tra đánh giá môn Giáo dục Chính trị TCCN năm 2014”*, Hà Nội, tr. 10.
- [6]. Trần Bá Hoàn (2007), *Đổi mới phương pháp dạy học, chương trình và sách giáo khoa*, NXB Đại học Sư phạm.
- [7]. Đặng Thành Hưng (2002), *Dạy học hiện đại*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [8]. I. F. Kharlamop (1978), *Phát huy tính tích cực của học sinh như thế nào*, NXB Giáo dục.
- [9]. Viện ngôn ngữ học (2001), *Từ điển Tiếng Việt*, NXB Đà Nẵng.

GUIDING STUDENTS SELF-LEARN HO CHI MINH IDEOLOGY SUBJECT – EXPERIENCE OF BA RIA - VUNG TAU TEACCHER TRAINING COLLEGE

Summary

In general instruction and teaching Ho Chi Minh ideology subject in particular, self-learning is one of the active teaching methods to help students acquire knowledge most effectively. However, due to its characteristics, it is not easy for students to self-learn this subject, and their common desire is to be guided by teachers. This paper presents current students' self-learning of the concerned subject at Ba Ria-Vung Tau Teacher Training College, and suggests measures for self-learning guidance to improve their learning.

Keywords: Student, self-learning method, self-learning, Ho Chi Minh ideology.

Ngày nhận bài: 27/10/2016; Ngày nhận lại: 25/11/2016; Ngày duyệt đăng: 7/9/2017.